

Sygn. akt I PK 84/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa E. B. i S. K.
przeciwko Domowi Pomocy Społecznej [...] w G.
o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie za pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 9 października 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ł. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 9 października 2017 r. po rozpoznaniu apelacji pozwanego i powodów E. B. i S. K., z apelacji pozwanego zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. X Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 kwietnia 2017 r. W pkt. IV w ten sposób, że oddalił ich powództwa o sporne wynagrodzenie za czas gotowości do pracy, natomiast z apelacji powodów zmienił zaskarżony wyrok w pkt 5 w ten tylko sposób, że ustalił, iż między E. B. a pozwanym Domem Pomocy Społecznej [...] w G. istnieje stosunek pracy również od 1 sierpnia 2014 r. do nadal, oddalając dalej idące apelacje wymienionych powodów, a ponadto orzekł o kosztach procesu.

W sprawie tej ustalono, że w dniu 7 marca 2012 r. Powiat Z. zawarł z Fundacją „[...]” umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu

pomocy społecznej na prowadzenie pozwanego Domu Pomocy Społecznej w G.. Zgodnie z § 17 tej umowy zleceniobiorca zobowiązał się do przejęcia na podstawie art. 231 k.p. pracowników Domu Pomocy Społecznej w G., będącego jednostką organizacyjną Powiatu Z., zatrudnionych według stanu na dzień 30 kwietnia 2012 r. Umowa była zawarta na okres do 31 grudnia 2014 r. W dniu 29 marca 2012 r. pracownicy pozwanego otrzymali informację o przejęciu zakładu pracy w związku z zawartą umową na realizację zadania publicznego przez Fundację [...], która z dniem 1 maja 2012 r. przejęła zorganizowaną całość pozwanego oraz pensjonariuszy, pracowników, również tych, którzy byli na urloпах lub zwolnieniach, a także mienie ruchome, biurka, szafy i wszystkie urządzenia i realizowała te same zadania, które realizował pozwany. Umowa ta miała obowiązywać do 31 sierpnia 2014 r.

W dniu 19 marca 2014 r. doszło do wypowiedzenia Fundacji „[...]” umowy na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w G. z powodu nieterminowego i nienależytego jej wykonywania, z terminem rozwiązania 31 marca 2014 r. W konsekwencji Powiat Z. przejął całość mienia stanowiącego majątek pozwanego - nieruchomości i ruchomości, wszelkie sprzęty, dokumentację i wyposażenie oraz zadania realizowane przez placówkę i upoważnił kierownika biura ds. domów pomocy społecznej zatrudnionego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Z. do kontynuowania działalności pozwanego Domu Pomocy Społecznej w takim samym zakresie. Równocześnie Zarząd Powiatu odmówił „zwrotnego” przejęcia pracowników zatrudnionych w Domu Pomocy Społecznej, przeprowadzając własną rekrutację. W jej ramach znaczna część dotychczasowych pracowników pozwanego podpisała nowe umowy o pracę, natomiast pozostali pracownicy, którzy nie zostali w ten sposób zatrudnieni, mieli systematycznie wypowiedzane umowy o pracę przez fundację, chociaż jeździli do Starostwa prosząc o ich przejęcie, ale jego przedstawiciel na spotkaniu z pracownikami Fundacji oświadczył, że nie ma zastosowania art. 231 k.p. Żaden pracownik nie został przejęty przez pozwanego Dom Pomocy Społecznej w G. w trybie tego przepisu, a z dniem 1 kwietnia 2014 r. pozwany przejął od Fundacji [...] tylko pensjonariuszy oraz budynki, meble i całe wyposażenie służące do opieki nad pensjonariuszami.

Powód S. K. był pracownikiem pozwanego od 1 kwietnia 2009 r., początkowo na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny do 30 czerwca 2009 r. na stanowisku kierowcy - pracownika gospodarczego, następnie na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 lipca 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. na stanowisku rzemieślnika – specjalisty, a od 1 stycznia 2011 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Z dniem 1 maja 2012 r. powód został przejęty przez Fundację „[...]” w trybie art. 231 k.p. i od 1 sierpnia 2012 r. pracował na stanowisku pracownika gospodarczego – kierowcy. W okresie od 16 lutego do 31 maja 2014 r. powód przebywał na zwolnieniu lekarskim. W dniu 21 marca 2014 r. fundacja wypowiedziała powodowi umowę o pracę z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął 26 czerwca 2014 r. Jako przyczynę tej decyzji wskazała rozwiązanie umowy ze Starostwem Powiatowym w Z. o prowadzenie zadań zleconych - DPS w G.. W wyniku tej zmiany placówka wróciła w struktury Powiatu Z.. Po rozwiązaniu umowy o pracę powód zarejestrował się w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku od 27 czerwca do 31 lipca 2014 r. Z dniem 1 sierpnia 2014 r. podjął pracę u innego pracodawcy, u którego pozostawał w zatrudnieniu do 31 marca 2015 r. Od 1 kwietnia 2015 r. ponownie zarejestrował się w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku od 1 kwietnia do 21 grudnia 2015 r. Z dniem 22 grudnia 2015 r. otworzył własną jednoosobową działalność gospodarczą. Ze strony Starostwa Powiatowego ani pozwanego nikt nie kontaktował się z powodem i nie proponował mu zatrudnienia. W okresie wypowiedzenia i po rozwiązaniu umowy o pracę z fundacją powód nie zgłaszał woli podjęcia zatrudnienia u pozwanego pracodawcy.

Powódka E. B. była zatrudniona u pozwanego od 4 sierpnia 2008 r., początkowo na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieobecności innego pracownika, a od 1 stycznia 2011 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku „instruktora terapii zajęciowej i k.o.”. Z dniem 1 maja 2012 r. została przejęta przez Fundację „[...]” w trybie art. 231 k.p. W okresie od 1 lutego do 30 kwietnia 2014 r. pracodawca powierzył powódce wykonywanie pracy na stanowisku referenta kadrowo-administracyjnego. Następnie od 26 marca do 3 lipca 2014 r. powódka korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Pismem z dnia

15 lipca 2014 r. powódka wystąpiła do zarządu fundacji z wnioskiem o rozwiązanie umowy o pracę z dniem 31 lipca 2014 r. na mocy porozumienia stron ze względu na podjęcie pracy z dniem 1 sierpnia 2014 r. u innego pracodawcy. Także ta powódka nie kontaktowała się z pozwanym ani ze Starostwem i nie zgłaszała woli powrotu do pracy w żaden sposób, choć ze strony Starostwa i pozwanego nikt nie kontaktował się z nią ani nie proponował jej dalszego zatrudnienia.

Na gruncie takich ustaleń Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska powodów, że byli gotowi do świadczenia wskutek złożenia przez Fundację „[...]” pisma do Starostwa z wnioskiem o przejęcie wszystkich pracowników. Wprawdzie gotowość do pracy była wyrażana podczas spotkania delegacji pracowników fundacji z zarządem Powiatu, podczas gdy sporna gotowość do pracy powinna być zgłaszana indywidualnie przez każdego pracownika. Ponadto powodowie po 1 kwietnia 2014 r. nie kontaktowali się z pozwanym i nie zgłaszali indywidualnych zamiarów wykonywania pracy na jego rzecz. Również w pozwach i w toku procesu nie wskazywali na gotowość bezzwłocznego podjęcia pracy. Część pracowników fundacji została przyjęta do pracy przez pozwanego w wyniku przeprowadzonej rekrutacji, do której jednak żaden z powodów nie przystąpił. Finalnie Sąd ten uznał, że stosunki pracy powodów z pozwanym trwają nadal, co będzie skutkowało koniecznością dopuszczenia ich do pracy, jednak ze względu na brak po stronie powodów prawnej i faktycznej gotowości do świadczenia pracy w spornych okresach, roszczenia o wynagrodzenie w tego tytułu wymagały oddalenia w całości.

W skardze kasacyjnej powodowie zaskarżyli wyrok w części oddalającej ich apelacje i powództwa o zasądzenie wynagrodzenia za czas spornej gotowości do pracy, zarzucając naruszenie: 1/art. 157 § 1, art. 158 § 1 - 4, art. 233 § 1, art. 227 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 381 i 380 k.p.c. przez pominięcie dokumentu elektronicznego odzwierciedlającego przebieg rozprawy z dni: 2 czerwca oraz 19 listopada 2015 r., zawierającego zeznania świadków i przesłuchania stron, które pomimo dopuszczenia ich jako dowodów w sprawie nie zostały objęte materiałem dowodowym, na podstawie którego w zaskarżonym zakresie niekorzystnie dla nich wyrokował Sąd drugiej instancji, a tzw. skrócony protokół nie zawierał pełnych i zupełnych wypowiedzi stron ani świadków, 2/ art. 81 § 1 w związku z art. 231 k.p.

oraz w związku z art. 2 pkt 2, art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 36 ust. 1 i art. 37 ust. 1 pkt 3 i art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1260 ze zm.) i § 3 ust. pkt 1 i ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1786 ze zm.), a także w związku z art. 65 § 1 k.c. i w związku z art. 300 k.p. oraz w związku z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1265 ze zm.), a ponadto w związku z art. 65 Konstytucji RP przez błędną wykładnię i przyjęcie, że gotowość do pracy musi być zgłoszona indywidualnie przez każdego pracownika, a nie wystarcza zbiorcze zgłoszenie i reprezentowanie pracowników pozwanego przez ich przedstawicieli (delegację pracowników), którzy deklarowali wolę, zamiar i gotowość podjęcia pracy u przejmującego pracodawcy, oraz przez błędne uznanie, iż zgłoszenie gotowości świadczenia pracy przez pracownika musi zostać wyrażone wprost literalnie w pozwie lub piśmie procesowym lub innym oświadczeniu, 3/ art. 2 pkt 2, art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 36 ust. 1 i art. 37 ust. 1 pkt 3 ustawy o pracownikach samorządowych i § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych oraz w związku z art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i w związku z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w związku z art. 81 § 1 k.p. przez niezastosowanie i błędne przyjęcie, że powodowie nawet w sposób dorozumiany nie zgłaszali gotowości do świadczenia pracy na rzecz pozwanego; 4/ art. 8 k.p. przez niezastosowanie i oddalenie powództwa o zasądzenie spornego wynagrodzenia ze względu na brak gotowości do bezzwłocznego podjęcia pracy, pomimo że skarżący tak jak inni pracownicy konsekwentnie wnosili o ich przejęcie zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa pracy przez pozwanego pracodawcę, który przejął prowadzenie ich dotychczasowego zakładu pracy, skoro zgłaszali wymagana gotowość także przez przedstawicieli pracowników) nie tylko wobec pozwanego, ale także do powiatu jako podmiotu którego jednostką organizacyjną był nowy pracodawca, 5/ art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób wewnętrznie sprzeczny i utrudniający ocenę legalności zaskarżonego wyroku.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali na występujące w sprawie zagadnienia prawne, (-) „czy w przypadku, gdy Sąd dokonując ustaleń faktycznych opartych o ustalenia i rozstrzygnięcie na streszczeniu wyniku postępowania dowodowego zawartego w protokołach pisemnych z poszczególnych terminów rozprawy z pominięciem wyniku postępowania dowodowego zawartego w elektronicznym zapisie przebiegu rozprawy za pomocą dźwięku, w tym w szczególności w zakresie treści zeznań świadków i treści przesłuchania stron, przekroczył granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone przez art. 233 § 1 kpc”, (-) „czy do pracownika samorządowego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę stosuje (się) normy wynikające z art. 80 i 81 § 1 k.p., a mianowicie, iż pracownikowi należy się wynagrodzenie wyłącznie za pracę wykonaną, a za czas niewykonywania pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią, oraz iż pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie wynikające z jego osobistego zaszeregowania, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania - 60% wynagrodzenia”, (-) „czy też w związku z kompleksową i pełną regulacją zasad wynagradzania, warunków i sposobu wynagradzania pracowników w ustawie o pracownikach samorządowych i przepisach do niej wykonawczych wydanych na podstawie delegacji ustawowej z art. 37 ustawy, przepisy art. 80 i art. 81 § 1 k.p. nie mają zastosowania a pracownikowi samorządowemu należne jest wynagrodzenie zasadnicze zgodne z jego osobistym zaszeregowaniem bez względu na to czy pracę wykonuje, czy też nie także za okres, w którym nie wykonuje pracy, w szczególności z przyczyn dotyczących pracodawcy, z uwagi na to, że w ustawie o pracownikach samorządowych nie wprowadzono normy, iż wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną”, (-) „czy zgłoszenie przez pracownika gotowości świadczenia pracy wymaga złożenia przez niego indywidualnego oświadczenia, czy też uznać należy że zgłoszenie gotowości do świadczenia pracy przez pracownika pracodawcy może zostać wyrażone przez delegację pracowników danego zakładu pracy upoważnioną do działania w imieniu

wszystkich pracowników, w tym danego indywidualnego pracownika, zwłaszcza w sytuacji gdy pracodawca konsekwentnie błędnie odmawia wszystkim pracownikom statusu pracowników jako przejętych w trybie art. 231 k.p. i odmawia dopuszczenia ich do pracy”.

Skarżący wskazali także na potrzebę wykładni art. 158 § 1 - 4 k.p.c. w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1311), art. 2 pkt 2, art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 36 ust. 1 i art. 37 ust. 1 pkt 3 i art. 43 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych i § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 5 rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych oraz art. 80 i art. 81 § 1 k.p., twierdząc, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Wnieśli o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł. i zasądzenia od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych lub potrzeba uzyskania wykładni spornych przepisów prawa, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występujących w sprawie problemów w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX 1102817). Sformułowanie zagadnień prawnych powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów, które nie poddają się jednoznacznej wykładni, a ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Równocześnie

zadaniem Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania dla osiągnięcia celu ujednolicenia praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego. Natomiast powołanie się na wniosek, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wymaga wykazania od skarżących, że w sprawie doszło do kwalifikowanego oczywistego naruszenia prawa, widocznego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy, lub że skutek takiego naruszenia zapadł wyrok oczywiście wadliwy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, LEX nr 1101690 oraz powołane tam orzecznictwo).

Proceduralne zarzuty kasacyjne nie miały istotnego wpływu na kontestowany negatywny osąd roszczeń o wynagrodzenie z tytułu gotowości do pracy, ponieważ powołane przez skarżących okoliczności stanowiły powielenie zarzutów apelacyjnych, które w istocie rzeczy sprowadzały się tylko do polemiki z ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku. Tymczasem z wystarczająco dokonanych ustaleń miarodajnie i przekonująco wynikało, że skarżący w spornym okresie nie wykazywali ani nie udowodnili wymaganej gotowości do świadczenia pracy u pozwanego, z którym nie kontaktowali się po 1 kwietnia 2014 r. oraz rozwiązali stosunki pracy ze względu na uzyskanie zatrudnienia u innych pracodawców. Takie okoliczności uzasadniały ocenę, że skarżący nie wyrażali rzeczywistego zamiaru ani nie pozostawali w stanie prawnej i faktycznej gotowości do świadczenia pracy u pozwanego. Nie stanowiły wystarczającej deklaracji spornego stanu wymaganej gotowości do pracy w rozumieniu art. 81 § 1 k.p. ich twierdzenia zawarte w wytoczonych powództwach ani „zbiorcze” deklaracje interwencyjne zgłaszane w „Powiecie”, Starostwie czy powiatowym urzędzie pracy już dlatego, że wymienione podmioty nie były pracodawcą skarżących. Z tego punktu odniesienia nie było związku ani uzasadnienia do oceny spornych roszczeń o wynagrodzenie z tytułu spornej gotowości do pracy na podstawie tego rodzaju „dorozumianych” deklaracji gotowości do pracy z uwzględnieniem klauzuli z art. 8 k.p., a celem procedury kasacyjnej nie jest też uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena czy poszukiwanie za skarżących ani w szczególności za autorkę skargi

kasacyjnej innych potencjalnie adekwatnych argumentów, które wymagałyby ponownej weryfikacji spornych roszczeń płacowych. Taki stan rzeczy oznaczał, że poddana przedsądowi skarga kasacyjna nie spełniła warunków i przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, gdyż powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego suwerenną oceną prawną, które co do zasady usuwają się spod rozeznania kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze względnie Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.